

HE LLEGIT
NO SÉ ON

EVA
PIQUER

La feina ben feta i el futur del món

Hi ha persones que fan les coses de qualsevol manera i n'hi ha que només les volen i les saben fer de la millor manera

L'artesà, lluny de passar per la vida de puntetes, s'involucra en allò que fa

Un fuster carregat d'ofici i envoltat d'eines que s'inclina sobre el banc per fer una fina incisió de marqueteria. Una investigadora d'un laboratori que es pregunta si la injecció que ha posat a uns conilletts d'Índies no ha funcionat per un error d'ella en dur a terme el procediment o per un error del procediment. Un director d'orquestra que fa repetir de forma obsessiva un passatge a la secció de cordes perquè vol que tots els músics moguin els arquets a la mateixa velocitat, sense tenir en compte que es passaran del temps previst i caldrà pagar hores extres (però el so és cada cop més homogeni, cada cop millor).

Tots tres –el fuster, la investigadora i el director d'orquestra– són artesans, perquè es concentren a fer la feina tan bé com saben. Fan una activitat de caràcter pràctic, però no es limiten a complir l'expedient. El fuster vendria més mobles si treballés més de pressa; la investigadora podria transmetre els problemes al seu cap i desentendre-se'n; el director d'orquestra tindria més números de tornar a ser contractat si estigués pendent del rellotge. Però tots tres van més enllà. Són artesans, en el sentit ampli del terme: amics de la feina ben feta. “És cert que a la vida es pot anar passant sense implicar-s'hi gaire, però l'artesà simbolitza una condició humana particular: la de la persona que s'involucra i es concentra en allò que fa”.

Tant l'exemple dels tres artesans com la declaració entre cometes pertanyen al sociòleg i professor Richard Sennett

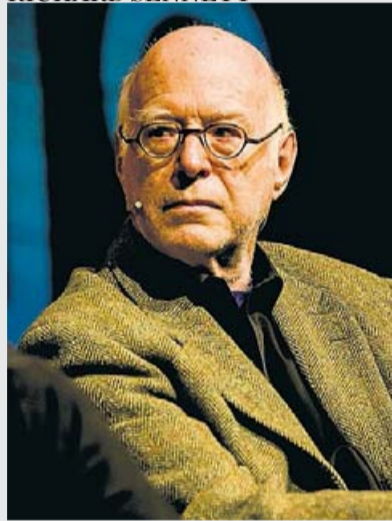
(Chicago, 1943), catedràtic de sociologia de la London School of Economics i catedràtic d'humanitats de la New York University. El seu concepte d'artesà és aplicable a qualsevol persona compromesa amb la feina ben feta per la satisfacció de fer-la bé. Sennett ho va explicar en el llibre *El artesano* (Anagrama, 2008) i en va fer un resum en una conferència pronunciada el 2009 al CCCB i publicada pel mateix CCCB a la magnífica col·lecció *Breus*. “La idea bàsica del meu llibre –va condensar Sennett en aquella xerrada– és que, com més alt és el nivell tècnic que assolim, més conscients som dels problemes i les possibilitats que implica la nostra activitat; d'altra banda, com menys nivell tenim, més ens centrem únicament a anar fent”. Assolir un bon nivell tècnic en una activitat artesana és doblement satisfactori, perquè les persones es concentren en una realitat tangible i s'enorgulleixen de la seva feina.

“Jo no treballo de cap altra manera”, diu el Vermeer de Chevalier

“Això deixarà satisfet a van Ruijven, però no pas a mi”, diu Vermeer mirant-se el quadre en què fa dos mesos que treballa. És una escena de la novel·la *La noia de la perla*, de Tracy Chevalier, que recrea el procés de creació d'un dels quadres més famosos de la història de l'art. La Griet, la noia que fa de model del quadre i de minyona de la casa, ho endevina abans que ell: sap veure que hi falta un punt de llum per atreure la vista. Hi falta la perla, encara.

La noia es resisteix a posar-se les arracades de perles de la seva mestressa,

RICHARD SENNETT

XAVIER BERTRAL

i intenta convèncer el pintor: “L'està pintant per a van Ruijven, no per a vostè. Tanta importància té? Vostè mateix ha dit que ell en quedaria satisfet”. I el Vermeer de Chevalier, disgustat, dona una resposta que podria ser el lema del bon artesà: “Mai no deixaria de treballar en un quadre si sabés que no està acabat, tant és per a qui hagi de ser. Jo no treballo de cap altra manera”.

Penso en aquell text de Joan Maragall: “Estima el teu ofici, la teva vocació. Esforça't en la teva tasca com si de cada detall que penses, de cada mot que dius, de cada peça que hi poses, de cada cop del teu martell, en dependés la salvació de la humanitat. Car en depèn, creu-me. [...] El món s'arreglarà bé tot sol només que tothom fes el seu deure amb amor a casa seva”. És això: el món només el poden arreglar els artesans. ♦♦

AIXÒ NO CAL DIR-HO

Les amargues llàgrimes de tants passats invisibles

“Tot va començar a enfonsar-se quan els futbolistes van començar a deixar-se els cabells llargs. En aquell moment és quan hauríem d'haver plegat”. Això és el que diu, molts anys després, al segle XXI, John Weinzierl, guitarrista d'Amon Düül 2, al llibre *Future days. El krautrock y la reconstrucción de la Alemania moderna*, escrit pel crític musical David Stubbs i publicat per Caja Negra Editora, a Buenos Aires, el 2014. Poques vegades un títol mostra tan clarament de què tracta un llibre. L'autor recorre l'Alemanya dels anys 60 i 70 a través de les seves bandes de rock, avui més considerades que no en el seu moment, i sobretot a través de les ciutats on es van constituir. Surten, entre d'altres, el Munic d'Amon Düül 2, la Colònia de Can, el

Düsseldorf de Kraftwerk i de Neu!, l'Hamburg de Faust i la llavors dividida Berlín, escullera destruïda de tots els exèrcits.

Les pàgines del llibre parlen d'una joventut que es va rebel·lar contra la història familiar, que va rebutjar tot allò que els pares representaven, uns joves que van qüestionar la desnazificació del seu país assenyalant la ingent quantitat d'antics simpatitzants del nazisme que vivien impunement exercint càrrecs públics de rellevància a tot arreu. Joves que, al mateix temps, se sentien envaïts pels nord-americans, de manera que quan es manifestaven contra la Guerra del Vietnam ho feien amb la convicció que els seus pares també havien estat colonitzats pels Estats Units. Aquesta percepció els va portar a la recerca d'una manera pròpia de tocar.

Música i realitat anaven de bracet. La realitat llavors no era el relat, sinó la vida. La realitat era la política (de la mateixa comuna de Munic en la qual es va formar Amon Düül van sortir Andreas Baader i Ulrike Meinhof, creadors de la banda armada Rote Armee Fraktion, encara que ells dos van seguir camins molt diferents; per cert, la comuna era al mateix edifici de Prinzregentenplatz on temps enrere Adolf Hitler havia fet un discurs des d'un balcó). La realitat era l'art (dels ambients artístics de Colònia procedeixen els Can: el seu primer cantant era escultor i dos dels integrants del grup van ser alumnes de l'escola de música de Stockhausen). I la crítica a la realitat feia obrir-se les ferides més pròpies i íntimes. ♦♦

JAVIER
PÉREZ
ANDÚJAR

MINÚCIES JORDI LLOVET

Humanisme

Es sembla que tinguin al·lèrgia a tot el que tingui a veure amb la Corona d'Aragó. Són tan nacionalistes principals –bella opció política– que cada vegada que enceten estudis sobre les literatures i les tendències vinculades a aquella Corona, més encara les relacionades amb la cort napolitana d'Alfons el Magnànim –que era d'una casa castellana–, afluquen els ulls, o miren al sostre, perquè la cosa no els acaba d'agradar.

Per això no és estrany que vagin ser els valencians, amb la col·laboració d'uns quants filòlegs residents als Estats Units, els que van endegar una publicació de relativa envergadura, que a hom li ha arribat a les mans: *L'humanisme a la Corona d'Aragó* (en el context hispànic i europeu), editat per Júlia Butinyà (UNED, Madrid) i Antonio Cortijo (Santa Barbara, USA), *Scripta Humanistica*, Catalan Series, publicat l'any 2011. El llibre coincideix en una qüestió llargament debatuda als països de parla catalana: ¿es pot parlar d'una literatura humanística a la Corona d'Aragó, o això va ser un invent benintencionat de Jordi Rubió, Miquel Batllori i Martí de Riquer?

La colla dels barcelonins medievalistes, capitanejats per Lola Badia, són de l'opinió que això és una falòrnia, si més no una cosa discutible. Per contra, els valencians i alacantins fan tot el que poden per vincular l'humanisme català dels segles XIV i XV a la mateixa nissaga dels humanistes castellans i italians, els francesos en menor mesura. Amb el suport de la Generalitat Valenciana i de la institució Ivitra, opulenta, una colla d'estudiosos catalanòfils d'aquelles contrades van publicar, com s'ha dit, un llibre en què no hi afloren grans descobriments, però en què és permanent l'esforç –filològicament seriós i honrat, cal dir-ho– per assegurar la tesi que, als països de parla catalana, va haver-hi una influència dels models i tòpics clàssics –que és la primera definició de l'humanisme renaixentista– indubtable. Així aquest llibre enfila els noms de Petrarca, Bernat Metge, el *Curiale Güelfa*, Nebrija, Jeroni Pau i la colla de traductors que van posar els clàssics –directament o per la via llatino-italiana– a l'abast dels nostres homes de lletres.

No s'acaba d'entendre que la publicació a què hem fet referència –raríssima a les llibreries del país– no sortís de totes les universitats de parla catalana. Anton Maria Espadaler, el més savi i perspicaç dels nostres medievalistes supervivents, hi hauria col·laborat. ♦♦